

LBRIS

We know
books

RAREȘ NĂSTASE

**ACOLO
UNDE
MUNȚII
NU
IARTĂ**

LITERA

București

CHEMAREA VĂII

O utilitară veche, cu benă și patru uși, dintre care două au altă culoare, semn că au fost puse de la alt vehicul, se avântă prin ploaia rece. În sunetul intermitent al ștergătoarelor de parbriz, șoferul stă țeapăn la volan. În dreapta, că acolo e volanul. Om masiv, impunător, cu pălărie și un pulover kaki-închis care abia îl încape. E mult prea obișnuit și cu mașina, și cu drumul, și cu locurile. Zgomotul de ștergător uzat, pus serios la treabă, postul de radio care se prinde cu intermitențe, în funcție de curbele printre versanți și amortizoarele rigide și zgâlțâitoare, care fac din traseu o experiență deloc plăcută, sunt primele vibrații pe care începe să le perceapă femeia azvârlită în spate, jos, între scaune. E uscățivă, nu are mai mult de douăzeci și doi de ani și tremură carnea pe ea. E sumar îmbrăcată, iar din tăietura de pe nas îi curge sânge. Brațele au vânătăi și poartă urme ale unor mâini puternice. O altă durere intensă, lângă claviculă, îi amintește cât s-a apărat toată noaptea de dinainte.

Dă să-și ridice capul tumefiat, dar muntele de la volan, atent la geamătul și mișcările ei, ia tacticos mâna stângă de pe schimbător și, cu un gest ferm, o împinge îndărăt.

- Stai acolo, să nu ridici un deget că-ți cobor toți sfinții! Vrei iar bătaie? Zi mulțam că nu te las beteagă!

E o dimineată rece și deprimantă. Un aer tăios, pătrunzător până la iritare. Bate vântul, plouă mărunț și pământul e cleios. Ploaia s-a pornit de ore bune, și stânga, dreapta, pe drumul județean dintre Câmpeni și Arieșeni, dealurile sunt aburinde. Din solul umed se înfiripă în aer un strat lăptos ce nu se lasă ridicat mai mult de un metru, purtat de pale de vânt enervant de prezente, ca apoi să vrea să coboare. Un tablou în care plămânul verde-ruginiu al muntelui pare că respiră, cu acest du-te vino al valului albicios ce cuprinde zarea. Aburinde sunt și trupurile animalelor care pasc din loc în loc, pe lângă adăposturile cu acoperiș din mușchi de un verde și mai intens, specifice acestor locuri din Apuseni. La limita a trei județe, Alba, Cluj și Bihor, drumurile sunt pustii; din când în când liniștea e perturbată de camioane mari cu lemne, care se aud de la mare distanță cum frânează pe asfaltul șerpuit înainte să se poticnească pe serpentine la urcare. Au și câte două remorci pline, pădure la pachet, bună de trimis în toată lumea.

- Uite ce frumos circulă banii, spune uriașul de la volan.

Autoutilitara reduce viteza și cotește din drumul principal pe unul forestier, ascuns pe sub cetinile blegite. Aici se vede avantajul vehiculului înalt, 4x4. Se ține bine prin șleaurile în-noroite făcute de TAF-urile cu care se coboară lemnele tăiate. Șoferul schițează un zâmbet mulțumit când schimbă într-a doua pe traseul anevoios ce se pierde prin desișul brazilor. În timp ce în benă troncănesc de zor o drujbă și un generator de curent, mașina se avântă prin zona forestieră lăsând în spate un fum gros, înecăcios de la motorina nearsă, evacuată direct în natură.

Fiecare zdruncinătură și fiecare hârtop cucerit îi provoacă dureri și îi amintesc fetei cât de rău i-a fost toată noaptea

trecută. Vomită la gândul cum fusese împărțită de trei bestii cu trăsături umane, cum o forțaseră sub greutatea lor, cum nu mai avusese putere să se apere. N-ar fi plecat cu cel care o duce acum în pădure, n-ar fi acceptat să-l însoțească până la cabana dezafectată de care, chipurile, are el grijă și unde au petrecut mai multe ore, dar a avut încredere în acest om, a sperat că-și va face și ea un rost pe lângă el. Că o va proteja. Cu bătaia e învățată din copilărie, de acasă, cu dosul palmei primit ori de câte ori greșea cu ceva sau ori de câte ori li se năzărea părinților ei. A încasat și de la mama și de la tata, dar bătaie ca asta nu a mai pomenit niciodată. Știa ce-i poate pielea omului în care își pusese încrederea, dar nu și-ar fi imaginat că va ajunge un sac de box, pe mâna brutelor care au pângărit-o la lăsarea întunericului. Auzise de la alte fete din sat despre nopțile nebune de la cabană, dar nu reținuse și partea cu bătăile și siluirea. A bucurat-o să fie băgată în seamă, mai ales că nu era vorba de oricine, ci de un om de vază în comună. Cât de proastă a fost, își spune în timp ce, căutând să stea cât mai nemișcată, încearcă să vadă ceva cu ochiul drept.

- Dacă taci și ești fată deșteaptă, o să capeți toți banii și ajutorul de-ți trebuie ca să pleci din țară. Vezi că lu' Toader i-a plăcut aseară de tine, și știi că Diță Ciortan are gater și frate-su are firmă de transport persoane la Alba Iulia. Îți facem o cursă faină până la Madrid, cu Diță, îi spune el calm, dar răspicat, înălțând capul s-o privească în retrovizor. În calea mașinii de teren ce se strecoară printre brazii zvelți se deschide larg un luminiș. Te duci să te dai frumoasă la străini, să vadă lumea că moaștele sunt cele mai cele și știi să faci omul să se simtă om, n-au ăia bărbăție pentru ce puteți face voi. Ah, ce poftă îmi faci tu, mândrol!

Individul oprește, se dă jos din mașină, deschide ușa din spate și își trage victima pe banchetă. Cu puteri aproape supraomenești, ea încearcă să se apere. Țipă găuit și se

strânge ghem. Zadarnic însă. Deși e vlăguită, ar vrea să-și înfigă unghiile în obrajii bărbatului care, fără să se sinchisească, îi desface cu ușurință picioarele.

– Mai stai oleacă, rabdă, că acuși ajungi acasă!

O privește cu jind, la fel cum a privit toată noaptea prin obloanele cabanei. Pus să stea de pază de cei pe care îi slujește de ani buni. Dar ea nu stă, plânge și încearcă imposibilul, spărgând acalmia naturii. E suficient un pumn direct în bărbie ca matahala s-o aducă în stare de inconștiență. Râde satisfăcut în timp ce-i ridică fetei hainele, descoperindu-i mijlocul costeliv, plin de vânătăi. După nici o secundă însă, râsul lui meschin se transformă într-o grimasă. Ochii i se umflă în cap și își duce rapid mâinile la gât. Un cablu metalic îi face o dungă adâncă în piele, în jurul grumazului gros, o strânsoare de care nu poate scăpa. E ditamai omul, se tot smucește de lângă mașină, se învâрте haotic, dar cade pe iarba udă, purtându-l în spate pe cel care i s-a încolăcit pe corp și nu îl slăbește din încheștare. Se zbate cu el preț de câteva secunde, încearcă să se prindă când cu o mână, când cu alta de ceva de pe jos, să găsească o piatră, un lemn, orice. Unghiile mari și groase intră în pământul reavăn, degetele smulg smocuri de iarbă, se chinuie să-l agațe cumva pe cel care-l sugrumă. De cablul de după grumaz nu poate apuca, și e prea gras și lent în mișcări ca să se desotorosească de atacatorul din spinare. Încet, încet, mâinile îi cad pe lângă corp, până când nu se mai mișcă. E răsturnat pe o parte, fără suflare, cu fața într-o băltoacă. Trupul fără viață e mult prea greoi și nu poate fi urcat în mașină, lângă fata care zace fără cunoștință. E legat de cârligul de tractare, iar utilitara demarează și lasă în urmă luminișul care începe să prindă contururi clare sub primele raze ale dimineții. Liniștea pune din nou stăpânire pe locuri.

OAMENII NOI

Totul s-a întâmplat la nici un kilometru de șoseaua peticită, printre gropile căreia încearcă să facă slalom un autoturism cu geamurile aburite. Datul în hârtoape nu o deranjează pe femeia de la volan, ci mai degrabă pe Gianni, puștiul de nouă ani care și-a terminat bateria la tabletă și se încăpățânează să deseneze ceva pe geam, dacă tot nu poate să vadă afară din cauza condensului.

– Mama, cât mai avem de mers? Basta, nu mai vreau...

E țăfnos, și pe bună dreptate. Vin tocmai de la București, au plecat pe când nu se mijise de ziuă și n-au făcut decât o oprire, la ieșirea din Alba Iulia. Au aterizat de la Helsinki în seara precedentă și au înnoptat în capitală. De la Otopeni e închiriată și mașina pe care o conduce Anca, moață din părțile locului, crescută mai sus de Cheile Ordâncușei.

– Mai e puțin, mamă. Acuși ajungem, să vezi pe unde am copilărit eu, să vedeți și voi pe unde fost-au bunii noștri.

Face gesturi ample când vorbește despre locurile natale. E plecată de mai bine de unsprezece ani. A stat mult prin Italia, dar e stabilită de nici un an în Finlanda, unde Gianni nu reușește încă să se adapteze. La Bergamo, pe când era

cameristă pentru un lanț hotelier din peninsulă, l-a cunoscut pe Jaakko, blondul finlandez care acum stă pe locul din dreapta. De loc din Tampere, e manager de proiecte la o firmă de senzori pentru industria aerospațială, iar în urmă cu patru veri a venit în Italia pentru câteva zile în vacanță. Din întâmplare, s-a cazat chiar acolo unde muncea ea. La scurt timp i-a făcut cadou vacanțe frumoase pe coastele Spaniei, fiindcă acolo îi place ei cel mai mult, după cum i-a mărturisit, iar ea i-a luat ceva special: numele. Anca Juutinen îi scrie acum pe buletin, după nunta restrânsă pe care au făcut-o la Tampere. Sunt o familie ușor atipică. La un metru și șaptezeci de centimetri, Anca e aproape cu un cap mai înaltă decât el și face tot ce înseamnă muncă de bărbat în casă. El e fizician, doctor în optică, și nu prea pune mâna pe nimic. Iar dacă nu ar avea mustața blondă și ochelarii cu ramă groasă, inestetic de bătrânești, l-ai confunda de la distanță cu un copil, pentru că și Gianni aproape l-a ajuns la statură.

Jaakko e tăcut, sfios, timorat parcă de peisajul care i se dezvăluie sub ochi pe drumul ce șerpuiește pe lângă râul Arieș. Și el și Gianni sunt pentru prima dată în aceste ținuturi ale moșilor, în Apusenii despre care au tot auzit de la Anca, dar nu-și imaginau că sunt așa de spectaculoși. E relaxat și mulțumit că nu se află el la volan; nici acasă, în Finlanda, nu-i place să conducă. Și-a scos telefonul și face poze. Nenumărate poze. Pe unele le șterge, fiindcă surprinde în cadru ștergătoarele mașinii. În restul timpului își notează tacticos în telefon toate detaliile care i se par interesante. Și i se par multe, ținând cont cât butonează.

– Floarea Arieșului, Pensiunea Gaiu, Poienița Guest House... știi că în ultimii treizeci de kilometri am văzut cel puțin cinci-sprezece pensiuni, dar nici o benzinărie? Adică a fost una, dar n-aș numi-o benzinărie...

Se înțeleg parțial în italiană, parțial în engleză. În timp ce el vorbește sacadat, Anca nu pare să-i acorde prea mare atenție. Pe ea n-o surprinde nimic. A mai fost în țară, dar a venit singură și numai cu prilej de mare supărare: două zile la înmormântarea părintelui, răpus de boli în urmă cu câțiva ani, și încă o dată la înmormântarea primului ei soț, tatăl lui Gianni, fost miner de lângă Roșia Montană. Cu el plecase în Italia, nevoiți să părăsească ținutul natal când au început să se închidă minele. Asta i-a mâhnit tare pe oamenii locului, moți care-și vor tineretul acasă, nu dus din Apuseni. El s-a întors fiindcă îl măcina un cancer care i-a adus și sfârșitul.

– Uite și o mașină cu numere de București, nu numai AB, MS, CJ și ce mi-am mai notat pe aici, tresare Jaakko după un lung moment de liniște și se grăbește să facă două poze.

Gianni se strâmbă plictisit în timp ce toți trei își îndreaptă atenția spre mașina de București. Un SUV oprit pe marginea șoselei, pe care îl lasă în urmă după ce-l privesc lung. Ceva le-a trezit interesul. Dincolo de mașina de teren, cocoțat pe o margine de stâncă, un cameraman filmează de pe un trepied. Numai el știe cum a urcat acolo; pare că ține morțiș să tragă de sus cele mai bune cadre cu râul și zona.

– Hai și tu încoace, să-mi spui măcar ce încadrături vrei să-ți mai iau. Ai pădurea, ai vârfurile de munte, ai ceva mașini pe drum și apa. Vezi că din aia albastră de București mi-a făcut poză unul cu telefonul. Să nu apar pe undeva așa, cocoțat, că știi că nu-mi place și mă enervez! M-ai lăsat singur și tu stai în mașină, să nu cumva să te plouă...

Tonul cameramanului e ușor agresiv. Stă proptit în costișa abruptă, încălțat cu adidași, nu în ghete de munte.

– Nu apari pe nicăieri, stai liniștit, nu ești tu minunea Carpaților, să te dea lumea pe Facebook. Și hai cu sculele

în mașină, se aude un glas amuzat de pe geamul deschis al SUV-ului.

E Dan Breazu, cunoscut în toată presa românească drept reporterul cu cap mare.

E trecut de patruzeci și cinci de ani, iar porecla i se trage de la faptul că a slăbit brusc, trecând acum câțiva ani printr-un regim alimentar exagerat și o depresie. Fusesse o viață rotofei, dar de la slăbirea subită toți cunoscuții îi spun că i-a cam rămas corpul mic.

- Pare-mi-se că nu-ți prea place să filmezi pe aici, pe la țară. Ai uitat că, atunci când ai ajuns la București și ai văzut prima dată tramvaiul că oprește în stație, te-ai dus în fața lui cu o mână de fân? Că ai luat cu tine o damigeană când ai coborât prima oară la metrou și era cât pe ce să vii cu două găleți de apă când ți-am zis să ne vedem la Izvor, lângă Parlament?

Așa îi place să-și ia colegul peste picior, chiar dacă poantele nu sunt la prima audiere. I se pare distractiv să-și tachineze partenerul de filmări. Are un început de ulcer și fumează mult. Mulți îl recunosc mai degrabă după glas, nu după chip, pentru că mult timp a fost vocea pusă pe știrile difuzate la un post public. Fumatul e prilej de gâlceavă cu operatorul său de imagine, nefumător și cu unele simptome de tulburare obsesiv-compulsivă. Cameramanul Bobi Cârciu, zis și Bobi Cârcă, e un bistrițean mutat la Cluj și mai apoi la București; a stat o perioadă și pe la Constanța, ca apoi să revină în capitală, coleg cu Dan. Își pune tacticos echipamentul în portbagaj, îl verifică de două ori, înainte să-l mai verifice o dată, în timp ce Dan își aprinde o țigară, nici nu mai știe a câta.

- Hai că mergem pe altă povestel!

- Să nu-mi spui că ți-am filmat degeaba până acum...

- Nu, măi omule, că doar sunt cadre generale. Pe astea le păstrăm. Renunțăm la toate interviurile de ieri, nu vezi și tu că nu se leagă povestea? Mi-am închipuit eu că reușim să

vindem poporului legenda asta cu uriașii din Carpați, dar n-am ce să arăt. Ce să dau pe post? Pornirăm de la București cu gând că ne arată omul de ieri un mormânt de uriaș, că filmez oase mari în peșterile de lângă carierele de la Roșia Montană. Și când ajung aici, nu vezi că s-a sucit și mă tot aburește că-i prea ocupat să ne vedem? Ba că vine un văr, ba că știe preotul, mă tot pasează la alții. Le filmarăm? Nu le filmarăm, așa că hai, strânge. În timpul ăsta, eu sun la redacție să spun că facem alt material, și mai interesant.

Dan Breazu nu e nici pe departe un novice în presă. A lucrat în cea de investigație aproape două decenii. A făcut anchete uluitoare, cu dovezi și mărturii care au uimit publicul. A luat câteva premii după ce a scos la iveală devalizări și jafuri din marile societăți de stat, însă acum a ajuns să facă presă tabloid. Lucrează pentru o televiziune care difuzează mult cancan și al cărei public țintă e hrănit de ani de zile cu povești cu vraci și vindecări miraculoase, moroi și stafii, semne lăsate de civilizații de pe alte planete și mituri din adâncurile pământului. Sau reportaje despre uriașii pe ale căror urme sunt ei acum. Deși nu mai câștigă nici pe jumătate cât lua când făcea jurnalism de calitate, Dan își vede de misiunea lui, pentru că poartă cu el bagajul de responsabilitate cu care s-a format. Pare resemnat, nu crede o iotă din ce i s-a spus până să ajungă aici, dar i-a rămas zvâcul acela în căutarea unei povești care „vinde”, chiar dacă nu e adevărată. Nu îl macină numai ulcerul, ci și o foame de bani. E divorțat, cu trei copii cărora le plătește pensie alimentară. Are și rate la garsoniera în care stă acum, așa că s-a împăcat cu ideea că e om de cancan. În redacție n-a fost primit cu prea multă simpatie, chipurile are fumuri în cap, se laudă cine e și de unde vine, dar nici n-a reușit să se impună în fața colegilor cu vreun subiect-bombă în noul domeniu. În zona asta nu are surse și nu prea știe să vândă gogoși în care, în primul rând, el nu crede.

- M-am mai gândit: facem un reportaj despre energiile inexplicabile din munții ăștia, câmpuri magnetice misterioase, mergem pe legendele din vremea dacilor liberi. Tocmai am primit un pont pe telefon să mergem să filmăm niște altare vechi, mai puțin cunoscute de arheologi. Și am primit OK-ul de la București pe storyul ăsta; îl dăm pe post doar cu condiția să găsim ceva actual la toată povestea.

Dan vorbește hotărât, cu intonație, ca și cum și-ar cita superiorii de la București. Îl bușesc simultan râsul și tusea.

E mai convins că-i avansează hernia lombară și ulcerul decât că va găsi ceva palpabil în zonă, dar are pensiunea plătită până la sfârșitul săptămânii și nu vrea să se întoarcă la București, mai ales că a ajuns să se bazeze pe diurna de o sută de lei, pe lângă leafa de la redacție.

Dă să plece de pe loc, dar când să se încadreze pe banda de acces e la un pas să acroșeze o mașină care venea cu viteză din același sens.

- Doamne, apără și păzește! Venim să ne facem bine și murim pe-aici! Cască ochii, descreieratule! răcnesc ocupanții autoturismului, surprinși de mișcarea nesăbuită a lui Dan.

Sunt un cuplu cu fiica lor. Nevoia i-a mânat încoace: fata e dependentă de droguri, iar capul familiei le duce pe ea și pe mama ei la o pensiune din apropiere, unde vor sta o lună. Duc un trai modest, iar fiica, adolescentă, a căzut de un an în patima etnobotanicelor. A fost de două ori până acum la dezintoxicare și tot de atâtea ori s-a reapucat de substanțele nocive. Locuiesc la parterul unui bloc vechi din Târgoviște, într-un cartier în care practic drogurile le bat la geam. Se vând prin scări, pe spațiile verzi, la locurile de joacă pentru cei mici; aproape toți cunoscuții fetei sunt dependenți de țigările cu otravă. Un medic de la București le-a spus s-o țină departe de tentații o lungă perioadă, și iată-i aici, în această zonă. Ar fi vrut să stea la o mănăstire din apropiere, dar nu le-au